

درس هشتم | نیاز به روش‌های تعلیم

ما می‌خواهیم غذای روحانی‌مان لذیذ باشد، یعنی طوری تعلیم دهیم که شاگرد به آنچه که می‌گوییم علاقه‌مند شود و رشد روحانی داشته باشد. به همین دلیل باید از روش‌های درست برای تعلیم دادن استفاده کنیم.

در درس قبل مشاهده کردیم که ما یک پیغام شگفت‌انگیز برای همه دنیا داریم و این مهمترین پیغامی است که تا به حال به ما بخشیده شده است، پس چگونگی ارائه آن نیز بسیار حائز اهمیت است. روش‌های تعلیم به خودی خود، روحانی و یا غیرروحانی نیستند اما این امکان را برای ما فراهم می‌سازند تا حقایق روحانی را تعلیم دهیم؛ بنابراین تمام مردم در هر رده سنی که هستند قادر به درک و پذیرش آن خواهند بود. شما هم زمانی که این حقایق شگفت‌انگیز از کلام خدا را تعلیم می‌دهید، بهترین روش‌ها را استفاده کنید.

سرفصل‌ها

A. شما به یک روش تعلیم نیاز دارید

B. انواع روش‌های تعلیم

اهداف این درس

(۱) توضیح دهید چرا روش‌های تعلیم مورد نیاز هستند

(۲) روش‌های مختلف تعلیم را مطرح کنید

A. شما به یک روش تعلیم نیاز دارید

هدف اول: توضیح دهید چرا روش‌های تعلیم مورد نیاز هستند

آیا تا به حال در کلاسی بوده‌اید که چیزی یاد نگرفته باشید؟ و یا علیرغم مطالعه‌ای که معلم داشته، بعد از اتمام جلسه شما منظور او را متوجه نشده باشید و یا آن درس شما را جذب نکرده باشد؟ این اتفاقات گاهی رخ می‌دهد که یا معلم درس را به خوبی آماده نکرده و یا موضوع تعلیم مربوط نبوده باشد.

در درس قبلی آموختیم که چگونه یک پیغام آماده کنیم. اگر از روش درستی برای آماده کردن و ارائه درس استفاده نکنیم، نتیجه خوبی از آن تعلیم نخواهیم گرفت. روش‌ها، راه‌هایی هستند برای ارائه پیغام شما، در قالبی متشکل از نظرات و موضوعات بصورت منظم و طبقه‌بندی شده. شما نه تنها باید بدانید چه پیغامی باید آماده کنید بلکه باید به چگونگی ارائه آن نیز بپندیشید. در واقع پیغام آن چیزی است که تعلیم می‌دهیم، اما روش، چگونگی ارائه آن پیغام است.

در خدمت تعلیم، استفاده از روش درست، بسیار مهم است. البته

برخی این باور را ندارند، آنها معتقدند اگر فقط شروع به سخن گفتن کنند، روح القدس به آنها خواهد گفت که چه بگویند. تعلیمی که نتیجه آن رشد روحانی مردم باشد، به این سادگی نیست. معلمی که بدون استفاده از روش درست تعلیم می‌دهد، پس از گذشت چند سال متوجه خواهد شد که آن اشخاص مطالب زیادی را فرا نگرفته‌اند.

استفاده از روش‌های تعلیم، برخلاف نقشه خدا نیست. عیسی از روش‌های متفاوتی برای تعلیم شاگردان و افرادی که از او پیروی می‌کردند، استفاده می‌کرد که در درس بعدی به چند نمونه از آنها خواهیم پرداخت.

یکی از خدمات روح القدس، هدایت مسیحیان است. چنانچه از او بخواهید، راهنمایی‌تان خواهد کرد تا بهترین روش را برای ارائه درس انتخاب کنید.

پرسش‌های کاربردی

۱. روشی که در تعلیم استفاده می‌کنیم عبارت است از

(a) آن چیزی که سعی می‌کنیم تعلیم دهیم.

(b) راهی که توسط آن، برای تعلیم یک درس برنامه‌ریزی می‌کنیم.

(c) همان پیغام ما

۲. روش‌های درست تعلیم ضروری هستند، به این علت که معلمان ..

(a) از خودشان رضایت خواهند داشت.

(b) درس را سریع‌تر ارائه خواهند داد.

(c) شاهد رشد روحانی شاگردان خواهند بود.

B. انواع روش های تعلیم

هدف دوم: روش های مختلف تعلیم را مطرح کنید

هنگامی که برای ارائه پیغامتان برنامه ریزی می کنید سعی کنید روش های متفاوتی که برای تعلیم می توان استفاده کرد را بشناسید، چراکه روش های متعددی وجود دارد. برای انتخاب روش درست، رده سنی افراد را حتماً در نظر بگیرید، زیرا توانایی کودکان جهت یادگیری، متفاوت از بزرگسالان است و شما باید روش متناسب با سن آنها را بکار ببرید. در اینجا به چهار نوع روش تعلیم خواهیم پرداخت. ببینید از این روش ها چگونه می توانید در خدمت خود استفاده کنید.

روش سخنرانی

سخنرانی، یک نطق هدفمند است، یعنی صحبت کردن پیرامون یک موضوع انتخاب شده به منظور آموزش دیگران. سخنرانی می تواند کوتاه و یا طولانی باشد و این روش برای بزرگسالان مناسب تر است، زیرا برای کودکان دشوار است که به مدت طولانی به سخنران گوش بدهند.

چندین دلیل برای استفاده از روش سخنرانی وجود دارد.

۱. **صرفه جویی در زمان.** معلم می تواند در هنگام ارائه درس، حقایق را مطرح کند که اگر خود شاگرد قصد پیدا کردن آنها را داشته باشد بایستی زمان بیشتری صرف کند.
۲. **تسلط معلم به موضوع درس.** معلم می تواند یک درس کامل را ارائه دهد، بدون اینکه شاگردان او را از موضوع درس منحرف کنند. این موضوع بسیار مهم است بخصوص هنگامی که در حال ارائه حقایق جدیدی هستید و یا می خواهید شاگردان موضوع خاصی را بیاموزند. معلم در این هنگام می تواند فقط حقایق و نظراتی را قید

کند که در مورد آن درس خاص صدق می‌کند.

۳. **آموزش به گروه‌های بزرگ.** سخنرانی برای صد نفر می‌تواند به راحتی یک گروه ده نفره باشد. استفاده از شیوه‌های دیگر جهت تعلیم گروه‌های بزرگ، دشوار است.

علاوه بر مزایای خوبی که روش سخنرانی دارد، به نکات دیگری نیز باید توجه کنیم که عبارتند از:

۱. با توجه به اینکه حین سخنرانی فرصت زیادی برای صحبت کردن شاگردان وجود ندارد، باید پیغام شما بسیار جالب باشد تا آنها کسل نشوند. در غیر این صورت تعلیم شما را یاد نخواهند گرفت. برای یادگیری، آنها نیاز به فکر کردن دارند. راه‌هایی وجود دارد که می‌توان شاگردان را به چالش کشید که در درس بعدی به شما پیشنهاد خواهیم کرد.

۲. اگر چه قسمت بیشتر سخنرانی حاوی صحبت‌های معلم خواهد بود اما بهتر است در حین جلسه فرصتی به شاگردان داده شود تا پرسش‌ها و یا نظراتشان را مطرح کنند؛ بدیهی است که نظرات باید پیرامون درس باشد.

۳. سخنرانی نیاز به توجه دقیق در نحوه ارائه حقایق پیغام دارد؛ بدیهی است این مطلب در دیگر شیوه‌های تعلیم نیز صدق می‌کند. در هنگام سخنرانی اطمینان حاصل کنید که پیغامتان با فکر و احساس شاگردان ارتباط برقرار کند.

۴. به نحوه سخن گفتن دقت کنید، این مهم است که واضح و با صدای بلند صحبت کنید تا همه شاگردان صدای شما را بشنوند. اگر روش سخنرانی را انتخاب کردید، با دقت، نحوه ارائه پیغامتان را برنامه‌ریزی کنید. سرفصل‌ها را یادداشت کنید و از موضوعات مختلفی که می‌خواهید درباره‌شان صحبت کنید، فهرست تهیه کنید و سپس هنگام تعلیم از آن استفاده کنید. بطور مثال در شروع درس، خلاصه آنچه

می‌خواهیم تعلیم دهیم را مطرح کردیم - یعنی سرفصل‌ها و اهداف آن- و سپس قدم به قدم نکات درس را قید می‌کنیم.

مورد دیگری که در روش سخنرانی می‌تواند در یادگیری شاگردان مؤثر باشد، این است که پرسش‌هایی مربوط به درس از آنها بپرسیم، سپس از آنان بخواهیم که برای یافتن پاسخ به پرسش‌ها گوش بسپارند و آنها را یادداشت کنند. در پایان سخنرانی زمانی را به نظرات آنان اختصاص دهید. این مهم است که نسبت به آنان شناخت پیدا کنید، در این صورت متوجه رشد روحانی‌شان نیز می‌شوید. به یاد داشته باشید که هدف تعلیم مسیحی، رشد روحانی افراد است.

پرسش‌های کاربردی

۳. بهترین گروه سنی برای تعلیم به روش سخنرانی کدام است؟

.....

۴. در کدام یک از موقعیت‌های زیر، روش سخنرانی مناسب است؟

- (a) هنگامی که چند تن از کودکان در کنار شما هستند و هدایت روح‌القدس را برای تعلیمشان احساس می‌کنید.
- (b) هنگامی که بیست و یا سی نفر مسیحی در کنار هم جمع هستند، و شما می‌خواهید آنان درباره زندگی عیسی بیشتر بیاموزند.
- (c) وقتی در حال صحبت کردن با دوست خود هستید و او از شما می‌پرسد که چگونه می‌تواند مسیحی شود.
- (d) هنگامی که مدرسه از شما درخواست کرده که در جلسه فارغ‌التحصیلی شاگردان صحبت کنید.

روش قصه‌گویی

قصه‌گویی، یکی از قدیمی‌ترین روش‌های تعلیم است. عیسی در قصه‌گویی، استاد بود. قصه‌ها و داستان‌های او جالب و پراز اتفاق بود. او این داستان‌ها را از زندگی روزمره می‌گرفت، زیرا که آنها درباره اموری بودند که مردم انجام می‌دادند و می‌دانستند.

کودکان، نوجوانان و بزرگسالان همه به شنیدن قصه علاقه‌مند هستند. شما می‌توانید حقایق زندگی را از طریق قصه مطرح کنید. وقایع قصه علاقه شاگردان را حفظ می‌کند و یادگیری آنها را افزایش می‌دهد. برای بچه‌های کوچک می‌توان کل درس را با داستان ارائه کرد، اما برای بچه‌های بزرگتر و بزرگسالان سه راه جهت استفاده از این روش وجود دارد که عبارتند از:

۱. در شروع، برای معرفی درس
 ۲. در میانه درس، برای توضیح بیشتر موضوعی که ارائه می‌کنید.
 ۳. در انتها، برای کاربرد پیغام در زندگی روزانه.
- گاهی توضیح دادن برخی اصطلاحات همانند محبت، ایمان و شکرگزار بودن دشوار است. بنابراین با قصه‌گویی می‌توانیم درک این واژگان را ساده کنیم. آیا یک کودک با شنیدن داستان دانیال در دهان شیران هیجان‌زده نخواهد شد؟ این داستان برای همه سنین است و معنای ایمان به خدایی که از قومش حفاظت می‌کند را برای ما شرح می‌دهد.

با این حال، داستان‌ها در تعلیم مسیحی نباید فقط بخاطر لذت بردن مردم باشد. همان‌طور که در داستان‌های عیسی مشاهده می‌کنیم هر داستانِ او پیغامی برای ما دارد. او بدین طریق شنوندگان را تعلیم می‌داد. در واقع داستانی که در تعلیم خود بیان می‌کنیم باید پیغام خاصی داشته باشد. در کتاب مقدس داستان‌هایی وجود دارد که می‌توانید برای رشد زندگی مسیحی شاگردان استفاده کنید و یا همانند

عیسی داستانی را بیان کنید که با زندگی روزمره ما ارتباط داشته باشد و یا حتی می‌توانید داستانی بگویید که به اخبار روز مربوط باشد.

برای انتخاب داستان، پرسش‌های زیر را از خود پرسید.

۱. آیا این داستان، حقیقتی که در این درس می‌خواهم استفاده کنم را تعلیم می‌دهد؟
 ۲. آیا این داستان برای گروه سنی مورد نظر، قابل درک است؟
 ۳. آیا واقعه‌ای در این داستان وجود دارد؟ آیا مردم کاری انجام می‌دهند؟
 ۴. آیا من و شاگردان از این داستان لذت خواهیم برد؟
- قبل از تعریف کردن داستان، دو یا سه مرتبه با صدای بلند تمرین کنید. اگر به نظرتان با معنا بود، پس برای شنوندگان نیز معنادار خواهد بود.

پرسش‌های کاربردی

۵. بهترین جواب را از داخل پراگماتر انتخاب کنید.
 - a) داستان‌هایی که عیسی بیان می‌کرد برای (خوشحالی مردم) (تعلیم حقایق خدا) بود.
 - b) قصه‌گویی راه خوبی برای توضیح دادن محبت، است زیرا (نمونه‌ای از محبت کردن را نشان می‌دهد). (نظرات بسیاری را بیان می‌کند).
 - c) برای تعلیم کودکان، بهتر است در شروع درس یک داستان بگوییم تا (زودتر یاد بگیرند) (به درس گوش بدهند).
۶. با موضوع ایمان درس کوتاهی همراه با داستان آماده کنید. داستان را به یکی از سه راهی که بیان شد، ارائه دهید.

روش بحث و گفتگو

پولس چنین می‌گوید: «هر که از کلام آموزش می‌بیند، باید آموزگار خود را در هر چیز نیکو سهیم سازد» (غلاطیان ۶:۶). یک بحث خوب می‌تواند به شاگرد کمک کند تا طبق حقایقی که تعلیم می‌گیرد، عمل کند. یک بار گروهی را رهبری می‌کردم و برای چند هفته موضوع بحث ما این بود که مسیحی بودن چه معنایی دارد. همه ما خانواده‌ای را در همسایگی‌مان می‌شناختیم که به کمک نیاز داشتند، مادر خانواده بیمارستان بود و پدر خانواده نیز به دلیل بیماری قلبی قادر به کار کردن نبود. ما تصمیم گرفتیم حقایقی که از کلام خدا تعلیم گرفته‌ایم را در عمل انجام دهیم، بنابراین برای آنها مقداری غذا بردیم و از خدمتی که به آنها کردیم لذت بردیم.

بحث کردن تنها صحبت کردن پیرامون آنچه تعلیم گرفته‌ایم نیست. در واقع بحث کردن در میان گذاشتن نظرات و حقایقی است که آموخته‌ایم. یک بحث درست زمانی اتفاق می‌افتد که تمام افراد گروه تلاش کنند تا به درک آن حقیقت برسند. این روش از دیگر شیوه‌های تعلیم دشوارتر است. باید درس را با دقت زیادی آماده کنید تا افکار مردم را بتوانید هدایت کنید.

برای داشتن یک بحث خوب به عوامل متعددی نیاز داریم که عبارتند از:

۱. مسئله مورد بحث، باید برای همه افراد قابل درک باشد. پرسش‌ها نباید بر اساس یک جواب مشخص مطرح شود که بحث را محدود کند.
۲. بحث باید جزئی از درس باشد و می‌تواند کل زمان کلاس و یا قسمتی از آن را دربرگیرد.
۳. بحث باید به گونه‌ای صورت گیرد که کمک کند شاگردان با آزادی، عقاید و افکارشان را ابراز کنند.
۴. باید زمان کافی برای بحث کردن در نظر بگیریم. اگر شاگردان در بحث

- کردن مطلبی را می‌آموزند، باید در زندگی‌شان کاربردی و عملی شود.
۵. شاگردان باید برای شناخت حقایق اشتیاقی صادقانه داشته باشند.
۶. رهبر جلسه نباید از نظرات شاگردان انتقاد کند، زیرا باعث دلسردی آنان می‌شود و از صحبت کردن در جلسات بعدی خودداری خواهند کرد.

به یاد داشته باشید، بحث کردن بهتر است در گروه‌های کوچک صورت گیرد. اگر بیش از دوازده تا چهارده نفر حضور داشته باشند مشارکت همه افراد در بحث دشوار خواهد بود. کلاس‌های بزرگ را می‌توان به گروه‌های کوچک‌تر تقسیم کرد، البته با رهبرانی آماده برای گفتگو درباره قسمتی از درس. بسیاری از مردم صحبت کردن را دوست دارند. بنابراین استفاده از این روش، به رشد شاگردان در درکشان از مفاهیم روحانی کمک خواهد کرد.

پرسش‌های کاربردی

۷. سه نکته که برای داشتن یک بحث خوب ضروری می‌دانید، بیان کنید.

.....

.....

.....

۸. فرض کنید با روش بحث و گفتگو، می‌خواهید موضوع ایمان را تعلیم دهید، با چه پرسش‌هایی درس را شروع خواهید کرد؟

.....

.....

.....

روش پرسش و پاسخ

این روش بهترین راه برای فهمیدن میزان رشد شاگردان در زندگی مسیحی‌شان است. پاسخ به پرسش‌هایی که به فکر کردن نیاز دارد به خوبی نشان می‌دهد که اشخاص چقدر تعالیم‌شان را در زندگی اجرا می‌کنند؟ همچنین کمک خواهد کرد تا به یادگیری و اجرای حقایق تازه در زندگی علاقمند شوند.

از شما خواستیم که چند پرسش برای گفتگو درباره ایمان بنویسید. زیرا پرسش‌ها بخش مهمی از بحث و گفتگو هستند. شما می‌توانید با پرسش‌ها، بحث را هدایت کنید. سه نوع پرسش برای کسانی که تعلیم می‌دهند مفید است:

۱. **پرسش بیانگر حقیقت.** از شخص می‌خواهیم حقیقتی که در درس آموخته است را بیان کند. این نوع پرسش‌ها حائز اهمیت هستند، زیرا ما نیاز داریم قبل از اینکه حقیقتی را در زندگی خودمان اجرا کنیم، آن را بشناسیم.

۲. **پرسش بیانگر مسئله.** این نوع پرسش‌ها درباره برخی از مسائل است که نیاز به حل و فصل دارند. شما با این پرسش‌ها می‌توانید اشخاص را راهنمایی کنید تا به راه‌حل‌هایی برای آن مسأله، دست پیدا کند.

۳. **پرسش کاربردی.** با این پرسش‌ها از شخص می‌خواهیم که پیغام درس را در زندگی روزانه خود اجرا کند. همچنین این پرسش می‌تواند برای اشخاصی که می‌خواهند به عیسی، به عنوان نجات‌دهنده خود ایمان بیاورند، مطرح شود. این پرسش از شاگرد می‌خواهد تا بر طبق آنچه آموخته، عمل کند.

در خدمت تعلیم‌تان می‌توانید با پرسیدن پرسش‌ها، میزان یادگیری شاگردان را تشخیص دهید. آنها هم می‌خواهند یاد بگیرند، بنابراین به نوبه خود پرسش‌هایی خواهند پرسید. یادگیری خوب زمانی صورت می‌گیرد که معلم و شاگرد هر دو پرسش‌هایی مطرح کنند.

پرسش‌های کاربردی

۹. جواب‌های درست را انتخاب کنید.

(a) در یک بحث می‌توانید با پرسیدن پرسش‌هایی متوجه شوید که شاگردان به چه موضوعی فکر می‌کنند.

(b) پرسش‌ها در جهت به فکر واداشتن شاگردان درباره حقیقتی که آموخته‌اند استفاده می‌شوند.

(C) پرسش‌های بیانگر حقیقت از اشخاص می‌خواهد که آن درس را در زندگی خود اجرا کند.

(d) یک پرسش خوب می‌تواند توجه و علاقه شخص را برانگیزد.

۱۰. با استفاده از غلاطیان ۶:۶ یک پرسش بنویسید که هر یک از سه نوع پرسش‌هایی که راجع به آن بحث شد، را شامل شود.

This image shows a full page of white paper with horizontal dashed lines, typical of primary school writing paper. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

پاسخ پرسش‌های کاربردی

۱. (b) راهی که توسط آن، برای تعلیم یک درس برنامه‌ریزی می‌کنیم.
۶. پاسخ شما. به عنوان نمونه می‌توان داستان دانه خردل در متی ۱۳:۳۱-۳۲ را تعریف کرد که به هر سه شکل می‌توان استفاده کرد.
۲. (c) شاهد رشد روحانی شاگردان خواهند بود.
۷. (۱) پرسیدن پرسش‌های واضح و قابل بحث.
- (۲) سازماندهی و هدایت درست بحث.
- (۳) مشارکت دادن همه افراد.
۳. بزرگسالان
۸. پاسخ شما. ممکن است بپرسید ایمان چیست؟ اگر ایمان هدیه خداست، چگونه می‌توانیم آن را بدست آوریم؟ چرا ایمان داشتن، ضروری است؟
۴. (b) هنگامی که بیست و یا سی نفر مسیحی در کنار هم جمع هستند، و شما می‌خواهید آنان درباره زندگی عیسی بیشتر بیاموزند.
- (d) هنگامی که مدرسه از شما درخواست کرده که در جلسه فارغ‌التحصیلی شاگردان صحبت کنید.
۹. گزینه‌های (a)، (b) و (d) درست هستند.
۵. (a) تعلیم حقایق خدا
- (b) نمونه‌ای از محبت کردن را نشان می‌دهد.
- (c) به درس گوش بدهند.
۱۰. پاسخ شما. شما می‌توانید از پرسش‌های زیر استفاده کنید.
- (۱) وقتی پیغام مسیح را دریافت کردیم، چه کار باید بکنیم؟ (حقیقت)
- (۲) آیا این درست است که بگوییم همه ما خدمت تعلیم داریم؟ (مسئله)
- (۳) چگونه می‌توانید به عنوان فرد یادگیرنده در این باره عمل کنید؟ (کاربرد)